

Tầm quan trọng của giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ Việt Nam trong bối cảnh hiện nay

ThS. VƯƠNG HOÀNG LONG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: hoanhuocvan8@gmail.com

Tóm tắt: Hiện nay, những thách thức và cơ hội do toàn cầu hóa và Cách mạng công nghệ 4.0 đã làm cho việc giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ Việt Nam có ý nghĩa cấp bách. Khi thế giới trở thành một thế giới phẳng và công nghệ xâm nhập vào tất cả các lĩnh vực, trở thành một phần quan trọng của cuộc sống thì việc nhìn nhận lại các giá trị, chuẩn mực đạo đức càng trở nên vô cùng cần thiết. Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống không chỉ giúp giới trẻ xây dựng nền tảng đạo đức của chính bản thân và giữ gìn giá trị đạo đức dân tộc, mà còn hoàn thiện, phát triển nhân cách và đóng góp tích cực cho xã hội, góp phần xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước trước những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới hiện nay.

Từ khóa: giá trị đạo đức truyền thống; giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ.

1. Nhận thức về giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ

Thực hiện theo lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại: Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết^[1], Đại hội Đảng lần thứ XIII đã khẳng định: Tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên^[2]. Lời dạy ý nghĩa của Bác và quan điểm của Đảng ta một lần nữa nhấn mạnh việc tăng cường giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho thế hệ trẻ Việt Nam nhằm củng cố nền tảng đạo đức và khơi dậy truyền thống hào hùng của dân tộc, phát huy ý chí, khát vọng cống hiến của thế hệ trẻ hôm nay, góp phần xây dựng, phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Ở Việt Nam, giới trẻ hay thanh niên đã được quy định rất rõ ràng. Theo Điều I, Luật Thanh niên năm 2020: Thanh niên là công dân Việt Nam đủ 16 tuổi đến 30 tuổi^[3]. Số liệu của Tổng cục Thống kê năm 2023, dân số Việt Nam trong độ tuổi 15-30 chiếm khoảng 23,4%, tương đương với 23,8 triệu người. Cụ thể: Độ tuổi 15-19: 7,1 triệu người (chiếm 7%); Độ tuổi 20-24: 8,2 triệu người (chiếm 8,1%); Độ tuổi 25-30: 8,5 triệu người (chiếm 8,3%); Nam thanh niên: 12,1 triệu người; Nữ thanh niên: 11,7 triệu người; Thanh niên khu vực nông thôn: 15,3 triệu người; Thanh niên khu vực đô thị: 8,5 triệu người. Hiện có khoảng 14,3 triệu thanh niên tham gia hoạt động kinh tế, chiếm 34,2% lực lượng lao động xã hội và hơn 5,7 triệu thanh niên trong độ tuổi đi học, chiếm 24,1%. Tỷ lệ này cho thấy Việt Nam đang trong giai đoạn dân số trẻ^[4].

Với những đặc điểm tâm sinh lý đang trong giai đoạn hình thành và phát triển, giới trẻ hiện nay phải đối mặt với những thách thức khi hội nhập quốc tế, đó là bị đồng hoá văn hoá và quên đi cội nguồn, văn hoá, lịch sử dân tộc mình. Bởi vậy, việc chăm lo giáo dục đạo đức truyền thống và lối sống cho giới trẻ là vô cùng cấp thiết, cần được chú trọng quan tâm. Trước lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn trong Di chúc: Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên, đào tạo họ trở thành những người kế thừa xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa hồng vừa chuyên, bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết^[5].

Giá trị đạo đức truyền thống là một trong những bộ phận trong hệ giá trị tinh thần tốt đẹp, tích cực tiêu biểu cho bản sắc văn hóa dân tộc trong suốt chiều dài lịch sử của dân tộc ta, được giữ gìn, kế thừa từ thế hệ này sang thế hệ khác. Trong hệ giá trị tinh thần truyền thống Việt Nam, các giá trị đạo đức chiếm vị trí nổi bật, tạo nên cốt lõi của nó. Đảng ta xác định: Giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ^[6].

2. Những nhân tố ảnh hưởng đến giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ Việt Nam

Thế giới đang trong giai đoạn phát triển mạnh mẽ với những biến đổi to lớn về kinh tế, xã hội và văn hoá, khoa học công nghệ. Xu hướng hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, tạo ra nhiều cơ hội nhưng cũng là thách thức lớn cho mỗi quốc gia, trong đó có Việt Nam. Toàn cầu hóa giúp giới trẻ hiểu biết và trân trọng bản sắc văn hóa dân tộc nhưng lại cũng đồng thời tạo ra nguy cơ bị

đồng hoá về mặt văn hoá, tiếp thu không chọn lọc những giá trị văn hoá, đạo đức không phù hợp với truyền thống, đặc điểm và giá trị riêng của dân tộc mình. Điều này đặt ra ngay cơ đánh mất bản sắc dân tộc nếu không có biện pháp giáo dục phù hợp.

Hiện nay một số vấn đề toàn cầu khác như biến đổi khí hậu, dịch bệnh, an ninh mạng... ở một góc độ nào đó cũng gián tiếp ảnh hưởng đến giáo dục giá trị truyền thống của các quốc gia trên thế giới. Sự điều chỉnh thích nghi của chủ nghĩa tư bản hiện đại từ đầu thập kỷ 80 đến nay, mang lại những mặt tích cực như thúc đẩy kinh tế phát triển và khuyến khích đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp ở các quốc gia. Tuy nhiên, với việc ra sức triển khai chủ nghĩa tự do mới đã xuất hiện mặt trái là thúc đẩy lối sống cá nhân và chủ nghĩa thực dụng lên trên hết. Đây chính là nguyên nhân ảnh hưởng trực tiếp đến việc giữ gìn các giá trị truyền thống như tinh thần cố kết cộng đồng, tương thân tương ái và lòng yêu nước – vốn là sức mạnh của các quốc gia phương Đông như Việt Nam. Trong bối cảnh này, khi mà chủ nghĩa xã hội vẫn đang là số ít trên thế giới và sự phục hồi của cách mạng thế giới vẫn còn chưa mạnh mẽ cũng trở thành một nhân tố ít nhiều ảnh hưởng đến việc giữ gìn, bảo tồn và phát huy các giáo dục giá trị truyền thống. Một số giá trị gắn liền với lý tưởng xã hội chủ nghĩa như tinh thần tập thể, coi trọng truyền thống quốc gia, lịch sử dân tộc, và ý thức giai cấp, niềm tin vào hệ tư tưởng, vào chế độ cũng ít nhiều – đang bị lung lay. Sự lung lay về lập trường, về niềm tin vào các giá trị truyền thống là vấn đề đáng báo động, nhất là trong thời đại công nghệ, các thế lực thù địch chống phá Đảng và Nhà nước ta thông qua chiến lược “diễn biến hoà bình” trên lĩnh vực văn hoá, xã hội ngày càng tinh vi và phức tạp hơn. Niềm tin vào các giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp, phù hợp với thời đại cần được củng cố, phát huy hơn nữa trong khi đó, những nội dung lỗi thời, không còn phù hợp cần được loại bỏ để bảo vệ và giữ vững sức mạnh mềm của dân tộc thông qua bản sắc văn hóa dân tộc trong thời đại mới.

3. Sự cần thiết của giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho thế hệ trẻ Việt Nam hiện nay

Giá trị đạo đức truyền thống trở thành một cột trụ để giữ gìn những nền tảng văn hoá, phát huy những giá trị tốt đẹp của dân tộc và đề kháng những tác động tiêu cực đe dọa xâm lược và đồng hoá chúng ta. Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho giới trẻ hiện nay là một việc làm cấp thiết, giúp họ ý thức và tự hào về cái hay, cái đẹp và giá trị của văn hóa dân tộc, hình thành bản lĩnh, niềm tin và tự hào về dân tộc mình trong quá trình

tiếp xúc, giao lưu với các nền văn hóa khác trên thế giới. Việc giáo dục này thực sự cần thiết bởi các lý do sau:

Thứ nhất, nâng cao ý thức, tinh thần yêu nước và phát huy bản sắc dân tộc trong giới trẻ hiện nay.

Từ quan điểm giáo dục đạo đức, chỉ khi giới trẻ được trang bị đầy đủ những tri thức về lịch sử hình thành quốc gia, về truyền thống của dân tộc mình thì họ mới có thể hình thành nên tình yêu quê hương, đất nước, ý thức tự tôn dân tộc. Khi đã “yêu nước” – với tư cách là ý thức hệ, là nền tảng cao nhất trong hệ thống giá trị đạo đức của người Việt – họ sẽ tránh được nguy cơ bị đồng hóa văn hóa, xâm lược về tư tưởng. Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cũng chính là giáo dục giới trẻ về trách nhiệm và nghĩa vụ của một công dân đối với quê hương, đất nước của mình từ đó có ý thức bảo vệ lãnh thổ, chủ quyền biên cương tổ quốc. Giáo dục lòng yêu nước và bản sắc đạo đức, văn hoá dân tộc cho giới trẻ là nền tảng cho sự phát triển bền vững của quốc gia. Thiếu kiến thức lịch sử dẫn đến sự thiếu hiểu biết về dân tộc mình, làm thiếu hụt tình yêu đất nước và ý thức tự tôn dân tộc. Khơi dậy tình yêu, niềm tự hào đối với văn hóa, đạo đức dân tộc qua các bài học lịch sử không chỉ hình thành phẩm chất, nhân cách con người tốt đẹp mà còn nâng cao tinh thần yêu nước và niềm tự hào dân tộc, mà còn trang bị cho giới trẻ ý thức trách nhiệm và bản lĩnh trước các nguy cơ và diễn biến phức tạp từ sự chống phá của các thế lực thù địch.

Thứ hai, giúp giới trẻ hoàn thiện nhân cách, phát triển khả năng sáng tạo và năng lực cá nhân.

Giáo dục giá trị đạo đức truyền thống trong thời đại kỷ nguyên số và toàn cầu hóa đang đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển phẩm chất đạo đức cũng như năng lực cá nhân của giới trẻ Việt Nam. Sự bùng nổ của công nghệ và mạng xã hội như Facebook, Instagram và TikTok, Podcast, Radio Public... hay xu thế phát triển ngày càng mạnh về tự động hoá với AI, Robot, Khoa học máy tính – mặc dù mang lại lợi ích về tiếp cận thông tin và kiến thức, nhưng cũng tạo ra thách thức về sự ỉ lại, phụ thuộc công nghệ, lối sống lười biếng, thụ động, khả năng sáng tạo kém hoặc bị dẫn dắt và ảnh hưởng tiêu cực, lệch chuẩn từ thế giới công nghệ ảo và không người kiểm soát. Trong bối cảnh đó, việc nâng cao ý thức và giáo dục giá trị truyền thống như yêu nước, yêu lao động và tinh thần tương thân tương ái trở nên cần thiết để giới trẻ không chỉ giữ vững bản sắc dân tộc mà còn phát triển năng lực đối mặt với thách thức khi hội nhập toàn cầu, học tập và làm việc bằng công nghệ xuyên biên giới. Khi xây dựng các

phẩm chất đạo đức tốt đẹp, biết kế thừa và phát huy những giá trị nhân văn của dân tộc như lòng nhân ái, sự công bằng, tôn trọng sự đa dạng và khác biệt, tinh thần cộng đồng và hợp tác, trách nhiệm xã hội và sự tôn trọng đối với quyền con người.

Kết hợp giữa giáo dục truyền thống và hiện đại, giới trẻ được khuyến khích phát triển một cách toàn diện, từ việc rèn luyện nhân cách, phát triển kỹ năng sống, đến việc hình thành tư duy phê phán và sáng tạo. Điều này không chỉ giúp họ thích nghi với những đổi mới của thời đại mà còn củng cố niềm tin vào các giá trị đạo đức truyền thống, từ đó định hình lối sống và hành động có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội. Việc giáo dục giá trị đạo đức truyền thống trong thời đại mới cần được tiếp cận một cách sáng tạo, kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, phương pháp truyền thống gắn với công nghệ hiện đại từ đó giúp giới trẻ Việt Nam xây dựng bản lĩnh và lập trường vững vàng, sẵn sàng đối mặt và vượt qua những thách thức của cuộc sống hiện đại, đồng thời phát huy những giá trị tốt đẹp của dân tộc trong kỷ nguyên toàn cầu.

Thứ ba, củng cố bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng vững vàng, giữ vững niềm tin với con đường tiến lên xã hội chủ nghĩa mà Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta đã lựa chọn.

Giáo dục giá trị truyền thống góp phần củng cố bản lĩnh chính trị và lập trường tư tưởng cho thế hệ trẻ, qua việc tập trung truyền đạt và cung cấp những giá trị lịch sử sâu sắc về con đường tiến lên xã hội chủ nghĩa, một lựa chọn lịch sử sáng suốt mà Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại đã tìm ra cho Việt Nam: độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Giáo dục đạo đức truyền thống giúp phát huy tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc, và sự hiểu biết về các giá trị cốt lõi, nguyên tắc của chủ nghĩa xã hội bao gồm sự bình đẳng, công bằng xã hội, tinh thần cộng đồng, tôn trọng lao động, và chủ nghĩa quốc tế - qua đó khích lệ thế hệ trẻ phát triển lập trường tư tưởng vững vàng, sẵn sàng đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước. Đồng thời việc giáo dục này cũng nhấn mạnh vào việc phát triển kỹ năng phân tích, nhìn nhận và đánh giá lịch sử cũng như hiểu biết sâu sắc về lý tưởng và tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Qua việc tổ chức đa dạng các hoạt động giáo dục truyền thống lịch sử, đạo đức và văn hóa như thăm các di tích lịch sử quan trọng, học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, tham gia vào các dự án xã hội và tình nguyện với mục tiêu phục vụ cộng đồng không chỉ giúp củng cố kiến thức lịch sử và văn hóa mà còn

phát triển kỹ năng phân tích, đánh giá cho giới trẻ. Trên cơ sở sự hiểu biết để áp dụng tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào giải quyết vấn đề hiện tại, kết hợp với việc phát triển, sáng tạo những giá trị đó vào cuộc sống hàng ngày, như tinh thần tự lực tự cường, yêu thương con người, và làm việc với một mục đích lớn lao hơn bản thân từ đó hình thành lập trường tư tưởng vững vàng, tăng cường bản lĩnh chính trị và đạo đức, hướng dẫn giới trẻ đóng góp tích cực cho sự phát triển của đất nước Việt Nam.

Thứ tư, góp phần ngăn chặn sự suy thoái về đạo đức, [tự diễn biến], tự chuyển hóa], trong giới trẻ và chiến lược [diễn biến hoà bình] của các thế lực thù địch và cuộc đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng - văn hoá và xã hội.

Suy thoái đạo đức, [tự diễn biến] và [tự chuyển hóa] là các hiện tượng tiêu cực trong xã hội, nơi mà các giá trị đạo đức truyền thống bị suy giảm, ở mỗi cá nhân và mất đi sự cam kết với các nguyên tắc có tính phổ quát trong cộng đồng. [Tự diễn biến] và [tự chuyển hóa] là quá trình từ bên trong cá nhân hoặc tổ chức dần dần mất đi lý tưởng và nguyên tắc ban đầu, dẫn đến sự thay đổi tiêu cực về tư tưởng và hành vi không còn phù hợp với giá trị chung của xã hội. [Suy thoái đạo đức] có thể là việc cá nhân lựa chọn lợi ích bản thân trước lợi ích cộng đồng, dẫn đến hành vi thiếu trung thực hay vi phạm pháp luật. [Tự diễn biến] và [tự chuyển hóa] có thể thể hiện qua việc một số cá nhân hoặc tổ chức từ bỏ lý tưởng, nguyên tắc ban đầu của mình để theo đuổi quan điểm, lợi ích không phù hợp với mục tiêu chung, như chấp nhận tư tưởng phương Tây một cách mù quáng mà không phê phán hay lựa chọn các triết lý sống, nhân sinh quan không phù hợp với điều kiện văn hóa, xã hội của Việt Nam. Với những biểu hiện tiêu cực này, giáo dục giá trị đạo đức truyền thống đóng vai trò thiết yếu trong việc củng cố đạo đức và tư tưởng chống lại những ảnh hưởng tiêu cực từ bên ngoài và sự suy thoái, diễn biến bên trong của các chủ thể. Bằng việc trang bị kiến thức về lịch sử, văn hóa và đạo đức truyền thống như lòng yêu nước, ý thức tự lực tự cường, tự tôn dân tộc, lịch sử hào hùng mà biết bao thế hệ đi trước đã xây dựng từ đó giới trẻ được nuôi dưỡng tư tưởng, bản lĩnh và đạo đức vững vàng, được hướng dẫn phát triển lập trường tư tưởng vững chắc, biết phân biệt và phản bác các luận điệu sai trái để bảo vệ các giá trị tốt đẹp của quốc gia, dân tộc, đồng thời tham gia tích cực vào cuộc đấu tranh trên mặt trận tư tưởng - văn hóa và xã hội hiệu quả. Điều này giúp họ không chỉ nhận diện, phản bác hiệu quả với

chiến lược $\square$ đổi mới hòa bình $\square$ và các luận điệu sai trái từ thế lực thù địch, góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, giữ vững và phát huy các giá trị nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc của Việt Nam

Thứ năm, hạn chế những tác động tiêu cực của cách mạng khoa học công nghệ, toàn cầu hoá và nền kinh tế thị trường, phát huy những giá trị tích cực để hội nhập với khu vực và thế giới.

Từ khi đất nước đổi mới, hội nhập với khu vực và thế giới đến nay Việt Nam đã đạt được những thành tựu to lớn, đáng để ghi nhận và tự hào trên mọi lĩnh vực, từ kinh tế, xã hội đến giáo dục - văn hóa $\square$ Như Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nói: *“Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”*⁽⁸⁾. Những thành công đó đã và đang có những ảnh hưởng, tác động lớn, tích cực đến suy nghĩ của giới trẻ và củng cố niềm tin vào chế độ, vào Đảng vào Nhà nước và con đường chủ nghĩa xã hội của Chủ tịch Hồ Chí Minh kiến tạo. Từ đó, giới trẻ Việt Nam đang có ý thức và trách nhiệm tham gia đóng góp trí tuệ và công sức và xây dựng trên mọi lĩnh vực của đất nước như chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội. Đặc biệt là trong lĩnh vực khoa học kỹ thuật, công nghệ cao ghi nhận sự tiếp thu, ứng dụng và phát triển rất nhanh của thế hệ trẻ. Những thành tựu, đột phá trên các lĩnh vực có được cũng là nhờ có sự tham gia tích cực, chủ động và đầy sáng tạo của giới trẻ - những người được coi là thế hệ kế cận, là mùa xuân là chủ nhân tương lai của đất nước.

Tuy nhiên, tác động của toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế cũng làm băng hoại các chân giá trị truyền thống, bản sắc dân tộc. Những biểu hiện tiêu cực, suy nghĩ lệch lạc của một bộ phận giới trẻ đang dần đi ngược lại với những giá trị tốt đẹp của dân tộc. Vì thế giáo dục giá trị truyền thống giúp củng cố bản lĩnh chính trị và tư tưởng, văn hóa đạo đức cho giới trẻ, trang bị cho họ khả năng phân tích, đánh giá và chọn lọc thông tin trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin. Giáo dục đạo đức vừa giúp hạn chế những tác động tiêu cực từ sự phát triển kinh tế và khoa học công nghệ, vừa khuyến khích việc tiếp thu những giá trị tích cực, đảm bảo rằng thế hệ trẻ không chỉ hòa nhập hiệu quả vào cộng đồng quốc tế mà còn giữ gìn được bản sắc văn hóa và đạo đức truyền thống của dân tộc mình.

Đánh giá đúng tầm quan trọng và bảo tồn các giá trị đạo đức truyền thống là một nhiệm vụ quan trọng đối với lịch sử tồn tại và phát triển của dân tộc Việt Nam. Đây là tài sản văn hóa tinh thần quý báu, là sức mạnh dân tộc cần được giữ gìn và phát huy trong mọi thời đại.

Việc bổ sung và làm mới nội dung giáo dục đạo đức truyền thống cho giới trẻ trong bối cảnh đa phương hoá, đa dạng hoá trên quy mô toàn diện là vấn đề cấp bách và thiết yếu hiện nay. Việc này không chỉ phát huy truyền thống yêu nước và bảo vệ đất nước mà còn đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội và an ninh chính trị của đất nước. Có thể thấy, các quan điểm trong văn kiện chính thức của Đảng và Nhà nước về phát huy các giá trị truyền thống luôn được khẳng định và phát triển qua các kỳ đại hội. Đảng và Nhà nước nhấn mạnh việc bảo tồn và phát huy những giá trị này là một phần quan trọng của sự phát triển văn hóa và con người là nhiệm vụ chiến lược trong việc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Giáo dục giá trị truyền thống cho thế hệ trẻ cần sự phối hợp đồng bộ từ gia đình, nhà trường và xã hội - tích hợp giữa phương pháp giáo dục truyền thống và ứng dụng công nghệ, số hóa, Internet và truyền thông mạng xã hội $\square$ Từ đó, tạo ra một môi trường giáo dục toàn diện và đa chiều, giúp thế hệ trẻ kết nối và phát triển bản thân trong tất cả các khía cạnh của cuộc sống. Đây là chìa khóa để xây dựng một thế hệ trẻ có bản lĩnh, trí tuệ, đạo đức và bản sắc văn hóa dân tộc, đồng thời thúc đẩy sự phát triển văn minh và tiến bộ của dân tộc. Có hiểu và nắm vững những giá trị văn hóa truyền thống, giới trẻ Việt Nam hôm nay mới biết cách khắc phục nhược điểm, phát huy ưu điểm để Việt Nam có thể hội nhập tốt hơn vào đời sống kinh tế - chính trị - văn hóa của thế giới. Một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, với những giá trị văn hóa được đúc kết hàng ngàn năm luôn là hành trang quý giá của thế hệ trẻ trong quá trình tiếp xúc với văn hóa thế giới./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H.,

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam(2021): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập II, Nxb CTQG ST, H., tr. 322.

(3) Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., T.15, tr.612.

(4) *Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*, H., 1980, tr.83-85.

(5) *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, *Sđd*, T. I, tr. 136 - 137.

(6) <https://giaoduc.net.vn/danh-gia-dung-thuc-chat-vai-tro-cua-mon-lich-su-va-nhung-doi-moi-can-thiet-post174689.gd>

(7) <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2023/12/thong-cao-bao-chi-ve-tinh-hinh-dan-so-lao-dong-viec-lam-quy-iv-va-nam-2023/>.

(8) <https://thuvienphapluat.vn/chinh-sach-phap-luat-moi/vn/thoi-su-phap-luat/tu-van-phap-luat/48312/bao-nhieu-tuoi-duoc-xem-la-thanh-nien-bao-nhieu-tuoi-duoc-xem-la-tre>.